

"Державне управління". 2022. № 1(16). С. 90-99. URL: <http://repositsc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/15417> (дата звернення: 28.03.2024).

6. Михайлов Д., Коломієць Д. Від початку війни довілля України зазнало збитків на 55 млрд євро — Міндовкілля. Суспільне новини. 2023. 20 жовтня. URL: <https://suspilne.media/598903-vid-pocatku-vijni-dovkilla-ukraini-zaznalo-zbitkiv-na-55-mlrd-evro-mindovkilla/> (дата звернення: 29.03.2024 р.).

7. Порядок визначення шкоди та збитків, завданих Україні внаслідок збройної агресії Російської Федерації. Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 20 березня 2022 р. № 326 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 22 липня 2022 р. № 951). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/326-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 27.03.2024 р.).

8. Публічні звіти Держлісагентства за 2021-2023 рр. Сайт Державного агентства лісових ресурсів України. URL: <https://forest.gov.ua/agentstvo/komunikaciyi-z-gromadskisty/publichni-zviti-derzhlisagentstva> (дата звернення: 20.03.2024 р.).

9. Чурилова Т. М., Стрельник В. В. Проблеми відшкодування шкоди навколишньому середовищу України, завданої збройною агресією Російської Федерації. Науково-практичний журнал «Екологічне право». 2022. Вип. 3–4. С. 91-95. DOI <https://doi.org/10.37687/2413-7189.2022.3-4.18>

Кошляк О. М., викладач, *ВСП
«Житлово-комунальний фаховий коледж
ХНУМГ імені О.М. Бекетова»*

ПРОБЛЕМИ ОЗЕЛЕНЕННЯ В УКРАЇНІ ТА ЇХ ВИРІШЕННЯ

***Анотація.** Озеленення міст має велике значення. Важливість озеленення усвідомили ще у XIX столітті. В країні існує проблема озеленення, це підтверджують статистичні дані. Україна по-науковому підійшла до вирішення проблем озеленення.*

***Ключові слова:** озеленення, зелені насадження, норма площі озеленення, проблема озеленення.*

Озеленення у загальній системі зовнішнього благоустрою міст має велике значення. Зелені насадження значно зменшують наявність пилу й диму в повітрі міста, відіграють роль своєрідного фільтру; впливають на формування мікроклімату в місті, бо діють на тепловий режим, вологість і ступінь рухомості повітря; створюють широкі можливості для архітектурних композицій і планування міста у цілому.

Важливість озеленення міст усвідомили ще у XIX столітті. Так, Жорж Осман, розпочавши у 1853 році реконструкцію Парижу, створив 48 км бульварів та приєднав до міста величезні зелені масиви — Булонський та Венсенський ліси. Наприкінці XIX століття англійський соціолог Ебенезер Говард розробив концепцію місто-сад. Він уявляв місто у вигляді кіл зі спільним центром. Головним елементом містобудування мали бути численні зелені масиви і сади, які б оточували кожен будинок. В центрі міста — величезний парк, який

перетинають шість бульварів. Навколо нього розміщені громадські споруди, оточені центральним парком, а по периметру широка скляна аркада, де розміщені магазини і громадські приміщення.

Планування Берліну 1910 року передбачало своєрідну клинчасту схему насаджень. Зелені клини тягнулися до центру міста, з'єднуючись зовнішнім зеленим поясом. У Радянському Союзі за допомогою зелених смуг почали відокремлювати житлові зони від промислових, вздовж автомагістралей стали висаджувати бульвари, а у мікрорайонах – розбивати парки. У 1970-х роках влада Будапешту прийняла рішення засадити деревами територію близько 300 закритих міських підприємств.

Згідно з Правилами утримань зелених насаджень рівень озеленення міських вулиць має бути не меншим 25%, а територій біля шкіл – 45-50%. Проте неконтрольована хаотична забудова ущільнює місто. Забудовники повністю ігнорують будь-які норми озеленення.

Норма площі озеленення міст, встановлена Всесвітньою Організацією Охорони Здоров'я (ВООЗ) дорівнює 50 м² міських зелених насаджень на одного жителя. Несприятливими за умовами озеленення вважаються міста, де рослинність займає менше ніж 10% площі міста, сприятливими для життя – 40-60%.

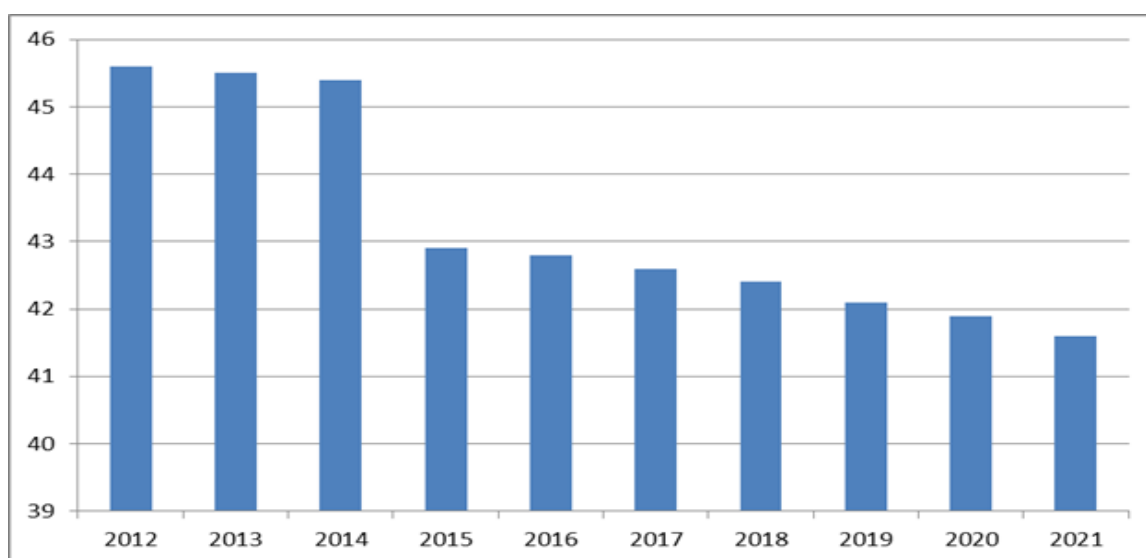

Рис.1. Чисельність України

Аналіз чисельності населення (Рис.1) згідно з вказаними нормами показує, що площа озеленення має буди у 2021 році – 2079,42 кв.км. Площа України – 603628 кв.км. Тобто озеленення України складає 0,35 %.

В країні існує проблема озеленення, це підтверджують статистичні дані (Табл. 1).

Табл. 1. Характеристика зелених насаджень великих міст України

Місто	Площа м ² /на 1	Місто	Площа м ² /на 1	Місто	Площа м ² /на 1	Місто	Площа м ² /на 1
-------	-------------------------------	-------	-------------------------------	-------	-------------------------------	-------	-------------------------------

	меш- канця		меш- канця		меш- канця		меш- канця
Гор- лівка	38,1	Суми	14,5	Одеса	8,1	Львів	33
Дніпро	14,4	Полтава	8,0	Крама- торск	32,5	Кремен- чук	14,3
Павло- град	8,0	Слов'янск	31,2	Житомир	7,8	Лиси- чанськ	28,3
Уж- город	13,0	Миколаїв	7,7	Меліто- поль	12,5	Нікополь	7,6
Київ	22,1	Біла Церква	6,7	Кривий Ріг	20,4	Харків	10,0
Рівне	6,3	Кам'янсь- ке	9,9	Тернопіль	5,4	Івано- Фран- ківськ	5,5
Запо- ріжжя	16,7	Вінниця	9,4	Бердянськ	16,6	Чернігів	9,0
Маріу- поль	16,4	Херсон	9,4	Чернівці	15,0	Черкаси	8,3

Україна по-науковому підійшла до вирішення проблем озеленення. Відомості щодо цього містять документи з фондів Центрального державного науково-технічного архіву України. В документах зафіксовані напрями: покращення загального санітарного стану, декоративного оформлення та благоустрою міст шляхом рівномірного та повного озеленення міської території, а також приміських залізниць та автошляхів; залісення пісків, ярів, пустирів, створення всіх видів захисних насаджень, розміщення на міській території великих парків і садів, взаємозалежних із приміськими зеленими масивами; збагачення приміського ландшафту, створення приміських зелених поясів та організація найбільш сприятливих умов для культурного відпочинку населення; максимальне озеленення берегів річок і озер, створення лісопаркової полоси уздовж морського узбережжя; значне розширення площ плодоягідних садів і виноградників тощо. Зелені насадження повинні заповнити простори: вулиці та площі, набережні та масиви всередині житлових кварталів, території дитячих майданчиків, промислових підприємств, парки і сквери. Для цього вже немало зроблено.

Міста можуть орієнтуватись у стратегічному розвитку на останні європейські тенденції озеленення усіх сфер суспільного життя, та робити відповідні кроки.

Для вирішення проблем озеленення сьогодні в Україні зроблено наступне:

- дія Законів України «Про благоустрій населених пунктів» (зі змінами та доповненнями) та Закону України «Про зелені насадження міст та інших населених пунктів» (реєстр № 9112 від 21.09.2018р);

- створена та працює Гільдія ландшафтних архітекторів України (громадська творча організація, що об'єднує 50 ландшафтних архітекторів, дизайнерів України, повноправний член Європейської Асоціації Ландшафтних

Архітекторів (EFLA - IFLA EUROPE) з 2011р.) та Асоціація ландшафтних архітекторів України;

- з 2020 року почався процес присудження української національної премії з ландшафтної архітектури та садового дизайну, яка має статус високої української професійної нагороди національного значення в галузі ландшафтної архітектури, садово-паркового мистецтва, ландшафтного будівництва, благоустрою та озеленення; присуджується за підсумками роботи професійного незалежного журі на Фестивалі «Українська національна премія з ландшафтної архітектури та дизайну», що відображає сучасні досягнення України в галузі ландшафтної архітектури, міського планування, ландшафтного будівництва і садово-паркового мистецтва;

- проводяться заходи популяризації професії ландшафтного архітектора.

Уряд України заявив про намір долучитися до європейського зеленого курсу ще з початку його прийняття – у грудні 2019 року. Наразі Європейській стороні передані конкретні пропозиції щодо можливих форматів участі України та розробки Дорожньої карти для України в рамках ЄЗК. Україна стала першою країною на пострадянському просторі та у Східній Європі, де міста проголосили курс на перехід до відновлюваних джерел енергії. У нас є сім відважних міст (Житомир, Чортків, Львів, Кам'янець-Подільський, Баранівка, Тростянець та Полтава) і Асоціація малих міст України, які взяли на себе публічні зобов'язання щодо переходу на 100% енергії з відновлюваних джерел до 2050 року; ефективно працює коаліція «Енергетичний Перехід» (організації «Еко клуб», «Екодія», «Хмельницький енергетичний кластер», «Еколтава», «Всеукраїнська агенція інвестицій та сталого розвитку», «Місто Сонця», 350.org, міська влада Миколаєва).

Список використаних джерел

1. Вісім ідей для зелених міст України / авт. кол.: С. Романко, Н. Андрусевич. – Київ: 350.org, 2020. – 56 с.
2. <https://ips.ligazakon.net>
3. <http://lad.laburo.com.ua>
4. <https://www.city.kharkov.ua>
5. <https://zakon.rada.gov.ua>
6. <https://vechirniy.kyiv.ua>
7. <http://glau.com.ua>
8. <https://www.ukrinform.ua>
9. <https://studfile.net/preview>
10. <https://ecolog-ua.com>